

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/352/61/92

CZY ZNAMY PARTIE POLITYCZNE I ICH LIDERÓW

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC '92

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

UWAGA: Przedruk materiałów CBOS w całości lub w części oraz wykorzystanie danych empirycznych jest dozwolone wyłącznie z podaniem źródła.

- ♦ Zdania na temat przyspieszonych wyborów do Sejmu i Senatu są podzielone.
- ♦ Najbardziej popularne partie to Unia Demokratyczna i Polskie Stronnictwo Ludowe.
- ♦ Partia "X", UD i KPN są najczęściej właściwie kojarzone ze swymi liderami.

Wydarzenia ostatnich miesięcy na scenie politycznej naszego kraju zaowocowały wzrostem pesymizmu społecznego. Dopiero sprawne powołanie rządu, mającego szansę ustabilizowania życia politycznego, zahamowało ten proces, wywołując nawet pewien przyływ nadziei. Interesujące jest, czy wydarzenia te miały wpływ na deklaracje polityczne Polaków. Czy fakt, że przez trzy tygodnie premierem był Waldemar Pawlak, spowodował wzrost sympatii do jego partii? Czy to samo można powiedzieć o partiach tworzących nowy rząd premier Suchockiej? Postrzeganie partii politycznych i ich liderów zostanie zaprezentowane szerzej w kolejnych komunikatach CBOS, będących omówieniem badania przeprowadzonego w lipcu br.¹, a więc tydzień po utworzeniu rządu premier Suchockiej. Obecnie przedstawiamy jedynie podstawowe informacje.

Opinie respondentów dotyczące przyspieszonych wyborów do parlamentu były podzielone. Odpowiadając na pytanie, w którym nacisk był położony na przyspieszenie wyborów, nieznaczną przewagę

¹ Badanie "Aktualne problemy i wydarzenia" (26) przeprowadzono w dniach 16-20 lipca 1992 r. na 1124-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłej ludności kraju.

nad zwolennikami (36%) mieli przeciwnicy tego rozwiązania (42%). Natomiast rozkład odpowiedzi na pytanie o rozwiązanie parlamentu i ogłoszenie nowych wyborów wykazał przewagę zwolenników takiego działania (41%) nad jego przeciwnikami (37%). W sumie więc można powiedzieć, że społeczeństwo dzieli się na podobne pod względem liczebności grupy, zajmujące stanowisko w tej sprawie.

Czy, Pana(i) zdaniem, przeprowadzenie przyspieszonych wyborów do Sejmu i Senatu byłoby:		CBOS
zdecydowanie słuszne	10%	
raczej słuszne	26%	
raczej niesłuszne	29%	
zdecydowanie niesłuszne	13%	
Trudno powiedzieć	21%	

Gdyby ogłoszono nowe wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(a)by Pan(i) w nich udział?		CBOS
Na pewno tak	33%	
Chyba tak	20%	
Chyba nie	17%	
Na pewno nie	19%	
Nie wiem	10%	

Poparcie dla przyspieszonych wyborów do parlamentu wyrazili: mieszkańcy dużych miast i regionu północnego, robotnicy niewykwalifikowani i pracownicy fizyczno-umysłowi, bezrobotni i osoby oceniające kierunek rozwoju kraju jako zły. Osoby te prawdopodobnie sądzą, że dzięki nowym wyborom poprawi się ich sytuacja. Chęć wzięcia udziału w ewentualnych wyborach wyraża około 53% respondentów. Jest to grupa osób bardzo zbliżona liczebnie do tej, która deklarowała uczestnictwo w wyborach w październiku 1991 roku.

Respondentów, którzy stwierdzili, że zamierzają wziąć udział w wyborach oraz jeszcze niezdecydowanych (N=725) zapytano o preferencje wyborcze. W sytuacji, gdy termin nowych wyborów jest odległy, udział w głosowaniu i poparcie dla określonych partii deklarują głównie osoby interesujące się polityką, lepiej wykształcone i zamożniejsze. Daje to przewagę partiom reprezentującym elektorat inteligencji. Osoby mniej wykształcone decydują się, na kogo głosować, krótko przed aktem wyborczym. Trzeba więc wyraźnie podkreślić, że podane niżej wyniki powinny być traktowane głównie jako informacja o stanie nastrojów społecznych i sposobie, w jaki ruchy na scenie politycznej są postrzegane przez elektorat.

Na kandydatów której partii lub organizacji zamierza Pan(i) głosować w wyborach do Sejmu?

CBOS

Unia Demokratyczna	21%
Polskie Stronnictwo Ludowe	12%
NSZZ "Solidarność"	9%
Konfederacja Polski Niepodległej	6%
Socjaldemokracja Rzeczypospolitej Polskiej	5%
Kongres Liberalno-Demokratyczny	3%
Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe	3%
Porozumienie Centrum	2%
NSZZ "Solidarność" RI	2%
Partia Chrześcijańskich Demokratów	1%
Unia Pracy	1%
Polska Partia Przyjaciół Piwa	1%
Partia "X"	1%
Porozumienie Ludowe	1%
Stronnictwo Ludowo-Chrześcijańskie	1%
ZZ Samoobrona	0,4%
Chrześcijańska Demokracja	0,3%
Ruch dla Rzeczypospolitej	0,1%
Inna partia	1%
Jeszcze nie wiem	28%

Popularność Unii Demokratycznej, którą wykazują również sondaże innych ośrodków, utrzymuje się od długiego czasu w granicach 15%-20% wskazań. W ciągu ostatniego miesiąca wzrosła natomiast znacznie popularność PSL. Działa tu prawdopodobnie ten sam mechanizm, który spowodował, że popularność Waldemara Pawlaka znacznie wzrosła po mianowaniu go na premiera. Jednocześnie sprawował on władzę zbyt krótko, aby miał okazję dać się poznać szerokiemu gronu, jak to miało miejsce z poprzednimi premierami. Jego odejście 48% respondentów przyjęło z niezadowoleniem, 36% z obojętnością, a jedynie 4% z zadowoleniem. Partia urzędującego premiera zazwyczaj zyskuje na popularności, staje się bardziej widoczna i znana.

Prezentowany dotychczas rozkład preferencji wyborczych ulegnie prawdopodobnie modyfikacji m.in. pod wpływem zmian, które spowoduje wejście w życie nowej ordynacji wyborczej. Niemniej jednak istotne jest śledzenie rozkładu preferencji wyborczych po poważniejszych przesileniach politycznych. Umożliwi to poznanie czynników, które wpływają na określone decyzje wyborców.

Powyższy rozkład zdają się potwierdzać odpowiedzi na pytanie o wybór partii ze względu na jej program ideologiczno-polityczny.

Tabela 1

w procentach

Na co powinna kłaść nacisk partia, której życzył(a)by Pan(i) zwycięstwa w wyborach?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	VII'92	IX'91 *
Na utrzymanie ładu i porządku w kraju	59	42
Na ochronę polskiego rolnictwa	50	46
Na ochronę socjalną i równość obywateli	48	51
Na ochronę środowiska naturalnego	32	38
Na ochronę państwowego przemysłu	24	25
Na wejście Polski do Europy	16	20
Na ochronę Polski przed wpływami innych narodowości	12	8
Na rozwój prywatnych przedsiębiorstw	12	13
Na swobody obywatelskie	11	17
Na wartości chrześcijańskie	9	16
Trudno powiedzieć	6	-

* We wrześniu '91 nie zamieszczono w pytaniu kategorii "trudno powiedzieć".

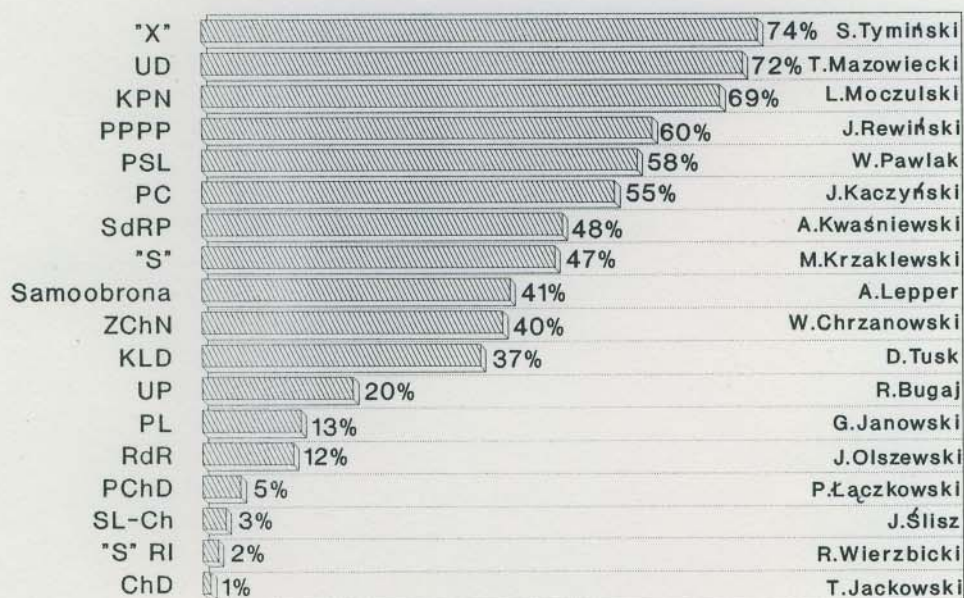
Największą popularnością w społeczeństwie cieszy się partia, która może zapewnić ład i porządek. Może to świadczyć o wzroście nastrojów autorytarnych. Może też być przejawem tęsknoty za porządkiem i logiką, których brak jest dostrzegany na scenie politycznej. Prawdopodobnie wynika to również z obawy przed narastającą przestępczością. Bardzo znaczący jest tu wzrost odpowiedzi akceptujący tę opcję, co świadczy o rosnącej w społeczeństwie niezaspokojonej potrzebie stabilizacji.

Miejsce interesów sektora rolniczego w społecznym systemie wartości nie zmieniło się. Natomiast opcja egalitarna z wartości pierwszoplanowych przeszła na plan dalszy.

Czy znamy liderów i ich partie

Wiele pisze się na temat trudności, jakie mają ludzie w rozróżnieniu partii i ich przywódców. Na naszej scenie politycznej działa już wiele partii i ciągle powstają nowe. Liderzy zmieniają też przynależność partyjną. Interesujące było, czy respondenci potrafia przypisać poszczególnych polityków do partii, którymi ci politycy kierują (rys. 1).

Rys. 1. Odsetek respondentów prawidłowo kojarzących partię z ich liderami

Na pierwszym miejscu pod względem odsetka poprawnych identyfikacji znalazł się Stanisław Tymiński (74% badanych kojarzyło go z partią "X"). Kolejne miejsce zajęli: Tadeusz Mazowiecki z UD (72%), Leszek Moczulski z KPN (69%), Janusz Rewiński z Polskiej Partii Przyjaciół Piwa (60%), Waldemar Pawlak z PSL (58%), Jarosław Kaczyński z PC (55%). Warto podkreślić, że Andrzeja Leppera z "Samoobrony" zidentyfikowało poprawnie 41% badanych.